



UYGULAMA ÖĞRETMENLERİNİN PERSPEKTİFİNDEN “UYGULAMA ÖĞRETMENİ” YETERLİKLERİ

THE PERSPECTIVE OF MENTORS ON *MENTORING COMPETENCE*

Meltem YALIN UAÇR¹

Öz

Bu araştırma, ülkenin yedi ayrı bölgesinde görev yapmakta olan Sınıf Öğretmenlerinin (N=832), uygulama öğretmenliği yeterlikleri hakkında görüşlerini tespit etmek amacı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmada, araştırmacı tarafından geliştirilen Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği kullanılmıştır. Ölçme aracı, “öğretmenlik uygulamalarına hazırlık”, “mesleki rehberlik”, “değerlendirme”, “gözlem”, “yetişkin eğitimi”, “sınıf yönetimi”, “iletişim”, “geribildirim” ve “kişisel özellikler” olmak üzere dokuz alt boyuttan oluşmuştur. Araştırmanın katılımcıları, ölçme aracının tüm yeterlik alanlarının bir uygulama öğretmeninde bulunması gerektiğini genellikle “büyük ölçüde katılıyorum” düzeyinde betimlemişlerdir. Yine ölçme aracının, en fazla “yetişkin eğitimi” alt boyutu yeterliklerinin, bir uygulama öğretmeninde bulunması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uygulama öğretmeni, uygulama öğretmeni yeterlikleri, öğretmen adayı.

Abstract

This research was conducted to determine the opinions of Classroom Teachers (N = 832), serving at seven geographical regions of Turkey, about the competence of mentors. In the study, Mentor Competence Scale which was developed by some researchers was used. The Scale consisted of nine sub-dimensions; ‘preparation for teaching practice’, ‘vocational guidance’, ‘evaluation’, ‘observation’, ‘adult education’, ‘classroom management’, ‘communication’, ‘feedback’ and ‘personality traits’. Participants of the study stated at the level of ‘strongly agree’ that all the competence domains should be represented by a mentor. It was also revealed that a mentor is mostly required to have the competences of ‘adult education’ sub-dimension.

Key Words: Mentor, mentee and mentor competence.

¹Yrd.Doç.Dr., Adnan Menderes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Programları ve Öğretim ABD., myalinuc@gmail.com

1. GİRİŞ

Uygulama öğretmeni, öğretmen adayının okulda yapacağı uygulama çalışmalarında ona rehberlik ve danışmanlık yapan, çalışmalarını değerlendiren (Fakülte-Okul İşbirliği,1998) dolayısı ile akademik liderlik yapan öğretmenlerdir. Akademik liderlik yapan öğretmenlerin sahip oldukları güç, içinde buldukları duruma bağlı olarak, kendi kişisel yetenekleri doğrultusunda önemli bir süreci yönlendirmeye bağlıdır. Öğretmenlik uygulaması, sürekli değişen ve gelişen durumları barındıran kompleks bir süreçtir. Bu nedenle, uygulama öğretmenlerinin sözü edilen profesyonel güce sahip olmaları gerektirmektedir. Profesyonellik ise ancak, uygulama öğretmenliğine ilişkin birçok yeterlilik ile sağlanmaktadır. Eğitim sistemimizde süregelen yeterliliğe dayalı öğretmen yetiştirme anlayışına, profesyonel bir rehberlik sistemi olan uygulama öğretmenliğinin de dahil edilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde öğretimin ve öğretmenin niteliğini artırmak amacıyla, iyi öğretmen davranışları dikkate alınarak oluşturulan “yeterliliğe dayalı” öğretmen yetiştirme modelinde, eğitim fakültelerinin bu standartlara göre öğretmen yetiştirmeleri ve öğretmenlerin de kendilerini yine bu standartlara göre yenilemeleri amaçlamıştır (Özyürek, 2008). Belirlenen bu standartlarasahip olan öğretmenlerin, öğretmenlik yeterliliğine ilişkin algıları da yüksek olmaktadır. Yeterlilik duygusu yüksek olan öğretmenlerin, yeterlilik duygusu düşük olan öğretmenlere göre, öğrencilerine sağladıkları katkılar daha fazla olmaktadır (Gibson&Dembo, 1984; Akt. Sümbül ve Arslan, 2013). Bu nedenle, uygulama öğretmenlerinin de, uygulama öğretmenliğine ilişkin yeterlik alanları belirlenmeli ve bu yeterlikler, uygulama öğretmenlerine hizmet içi eğitimler ya da yüksek lisans ve benzeri eğitimler yolu ile kazandırılmalıdır. Böylece, kendini uygulama öğretmeni olarak yeterli algılayan uygulama öğretmenlerinin, yukarıda sözü edildiği üzere, öğretmen adayına mesleki gelişim alanında sağlayacakları profesyonel katkılar da fazla olacaktır. Çünkü uygulama öğretmenliği yeterlikleri ile öğretmen adaylarının sorumluluklarını gerçekleştirmeleri arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır (Kiraz, 2003). Yine uygulama öğretmenleri, öğretmen adayı ile olan etkileşimlerinin daha nitelikli olabilmesi için yeterlikleri kapsamında yer alan görev, rol ve sorumluluklarını bilmek istediklerini söylemişlerdir (Yalın Uçar, 2008b). Nitekim Connie ve arkadaşları (1995)’nın mentörlere (uygulama öğretmenlerine) kazandırdıkları 43 yeterlilik alanı, öğretmen adaylarının özgüvenlerini artırmalarına, kendilerini yönetme becerilerinin artmasına dolayısı ile profesyonelliklerini geliştirmelerine neden olmuştur. Uygulama öğretmenlerinin görev tanımlarının, öğretmen adaylarının pedagojik davranışları üzerine olan etkisini araştıran bir diğer çalışma kapsamında eğitim alan uygulama öğretmenlerinin, uygulama derslerinin hedef ve davranışlarının ulaşılabilirliğini artırdığı ve pekiştirdiği anlaşılmıştır (Coulon,2000). Uygulama öğretmenlerinin, aynı felsefi ve profesyonel standartlarda eğitilmeleri gerektiği anlayışından hareketle, uygulama öğretmenlerinin benzer perspektiflere sahip olmalarını sağlamak amacı ile master derecesi bir ölçüt olarak kullanılmış ve uygulama öğretmeni ve öğretmen adayı arasında nitelikli bir iletişimin yakalanabildiği görülmüştür (Philip ve ark., 2000). Yine yedi yüz uygulama öğretmenine kazandırılan yeterlilikler sonucunda, uygulama öğretmenlerinin (mentörlerin) pozitif bir değişim gösterdikleri ve en fazla değişimin de sınıf yönetimi, disiplin ve profesyonel yaklaşım sağlama boyutunda olduğu saptanmıştır (Kay, 1990).

Yukarıda yer alan uygulama öğretmeni (mentör) eğitimi çalışmalarından, öğretmen adaylarının mesleki ve kişilik gelişimlerine olan katkılarının yanında, uygulama öğretmenlerinin de mesleki ve kişisel gelişimine olankatkıları görülmektedir. Bu nedenlerle uygulama öğretmenlerinin yeterlilik tür ve düzeyleri, öğretmen adaylarına kazandıracakları mesleki yeterlikler bakımından oldukça önemlidir. Öğretmenlere kazandırılan yeterliliklerin nasıl açık, gözlenebilir ve ölçülebilir şekilde belirtilmesi gerektiği konusunda uzlaşılı söz konusu ise, uygulama öğretmeliği yeterliklerine ilişkin de ulusal düzeyde bir görüş birliği

oluşturulması gerekmektedir. Sistemde görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerine, bir uygulama öğretmeninde bulunması gereken yeterliklerin neler olması gerektiği sorularak, öğretmenlik uygulamaları sürecinde aktif rol alan söz konusu kitlenin görüşleri bu çalışma yoluyla elde edilmiştir. Böylece ulusal düzeyde gerçekleşen bu araştırma evrenine ilişkin elde edilen sonuçlar ile bir görüş birliği oluşturulmaya çalışılmıştır.

Bu bağlamda araştırmanın problemi,“Sınıf Öğretmenlerinin, Uygulama Öğretmenliği Yeterliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklinde olmuştur.

2.YÖNTEM

Araştırma “genel tarama” modeli ile gerçekleştirilmiştir. Böylece araştırmada tekil tarama yöntemi ile özellikler, doğruca ve ölçme aracının standartları doğrultusunda elde edilmiştir.

2.1.Çalışma Grubu

Araştırmanın evreni, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet ilk okullarında görev yapmakta olan Sınıf Öğretmenlerinden oluşmaktadır. Ülkenin, 14 ayrı ilinden toplam 832 Sınıf Öğretmenine “Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği” uygulanmıştır. Bu öğretmenlerin %57’si, aynı zamanda en az bir kere uygulama öğretmenliği sorumluluğunu da üstlenmişlerdir.

Tablo 1. Araştırmanın Örneklem Tablosu

Bölgeler	İller	Uygulama öğretmenleri	İlk Okul
Doğu Anadolu Bölgesi	Erzurum	55	8
	Elazığ	72	9
Karadeniz Bölgesi	Zonguldak	48	7
	Bolu	49	7
Marmara Bölgesi	Edirne	53	10
	Sakarya	46	7
	Çanakkale	85	7
Akdeniz Bölgesi	Burdur	28	4
	Adana	95	10
Ege Bölgesi	İzmir	84	10
	Aydın	419	6
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Siirt	42	7
	Adıyaman	26	4
İç Anadolu Bölgesi	Ankara	90	14
GENEL TOPLAM	14	832	110

Tablo 1 de, özetlendiği üzere yedi ayrı bölgeden toplam 14 ile, bu illerde öğretmenlik uygulamalarının yapıldığı 110 İlk Okul’a ve 832 Sınıf Öğretmenine ulaşılmıştır.

2.2.Araştırmanın Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada, araştırmacının geliştirdiği uygulama öğretmeni yeterlilik ölçeği kullanılmıştır.

2.2.1.Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği:100 maddeden oluşanölçme aracının geliştirilme aşaması aşağıda özetlenmiştir.

Denemelik madde yazımı: Ölçme aracının maddelerinin oluşturulması sürecinin ilk aşamasında, Ankara’da bulunan bir devlet üniversitesinin uygulama okulunda görev

yapmakta olan 17 sınıf öğretmenine, öğretmenlik uygulaması ile ilgili açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Elde edilen benzer yanıtlar sıklık çözümlemesi sonucunda soru maddesine dönüştürülmüştür. Daha sonra, alanyazında yer alan ulusal ve uluslar arası kaynakların incelenmesi sonucunda elde edilen maddelerin de eklenmesi ile toplamda 23 adet açık uçlu sorudan oluşan ilk anket oluşturulmuştur. 23 açık uçlu sorudan oluşan bu anket, ölçme ve değerlendirme, program geliştirme ve öğretim anabilim dalı uzmanları ile en az beş yıl öğretmenlik deneyimi olan sınıf öğretmenlerinin görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşü sonucunda, maddelerin ifade ediliş biçimi ve her maddeye ilişkin sonda sorular üzerinde düzeltmeler yapılmış ve yine 23 açık uçlu soru ile ölçme aracının ilk aşamasının tamamlanması sağlanmıştır. İkinci aşamada ise söz konusu anket, 30 uygulama öğretmenine uygulanmış ve elde edilen görüş ve önerilerin sıklık derecelendirmesi yapılmış ve ölçme aracında yer almasına karar verilen soru maddeleri haline dönüştürülmüştür.

Deneme formunun incelenmesi ve uzman görüşlerinin alınması: Üçüncü aşamada, ölçme aracının deneme formu oluşturulmuştur. Açık uçlu anketin uygulanması sonucunda elde edilen olası tüm maddeler listelenerek gruplandırılmış ve 208 maddeden oluşan ölçme aracının taslak formu, Eğitim Bilimleri Bölümü öğretim elemanları ile birlikte incelenmiş ve uzman yargısına göre yeniden yapılandırılmıştır. Böylece, maddelerin anlaşılabilirlik ve doğruluk düzeyleri arttırılmıştır.

Ön denemenin yapılması: Dördüncü aşamada, 208 maddeden oluşan taslak ölçme aracının ön denemesi 110 sınıf öğretmenine uygulanarak gerçekleştirilmiştir. Gerekli istatistiksel işlemlerin yapılması sonucunda, nihai ölçme aracının maddeleri, dokuz alt boyutta, toplam 100 maddeden oluşmuştur. İşleyen maddelerin belirlenmesi, ölçeğin faktör yapısının ortaya çıkarılması ve faktör analizinin bir “yapı geçerliliği” ölçüsü olarak kullanılabilmesi için faktör analizi yapılmıştır. Döndürülmemiş Temel Bileşenler analizi yapılarak öz değeri 1 ve üzerinde olan dokuz faktör belirlenmiştir.

Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği'nin kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla, öğretmenlik uygulamalarından sorumlu üç fakülte uygulama koordinatörü, iki program geliştirme uzmanı, bir psikolojik danışmanlık ve rehberlik uzmanı, iki deneyimli sınıf öğretmeni olmak üzere toplam sekiz uzmanın görüşüne başvurulmuştur.

Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği'nin (Ek 1) alt boyutları şunlardır:

- A. Öğretmenlik Uygulamalarına Hazırlık
- B. Mesleki Rehberlik
- C. Değerlendirme
- D. Gözlem
- E. Yetişkin Eğitimi
- F. Sınıf Yönetimi
- G. İletişim
- H. Geribildirim
- İ. Kişisel Özellikler

Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği'nin her bir alt boyutunun alpha değeri.94 ile.96 arasında değişmekte iken, ölçme toplam alpha değeri.98 olarak hesaplanmıştır. Dokuz alt boyuttan oluşan ölçek maddeleri likert tipi dereceleme ölçeğinde “Hiç katılmıyorum” (1), “Çok az katılıyorum” (2), “Katılıyorum” (3), “Büyük ölçüde katılıyorum” (4) ve “Tamamen katılıyorum” (5)” biçiminde yapılandırılmıştır.

Bu araştırmada elde edilen veriler, tek değişkenli çözümler yoluyla özetlenmiştir. Bu amaçla frekans dağılımı ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde sınıf öğretmenlerinin, bir uygulama öğretmeninde bulunması gereken uygulama öğretmenliği yeterliklerine olan “katılım” düzeyleri yer almaktadır. Ölçme aracının dokuz alt boyutu, alt problem olarak ele alınarak betimlenmiştir.

1. Uygulama Öğretmenlerinin “Öğretmenlik Uygulamalarına Hazırlıkları” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 2. “Öğretmenlik Uygulamalarına Hazırlık”
Alt Boyutuna İlişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARINA HAZIRLIK	N%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
1	N	4	18	401	117	292	832
	%	0,5	2,2	48,2	14,1	35,1	100
2	N	11	24	387	181	229	832
	%	1,3	2,9	46,5	21,8	27,5	100
3	N	33	58	355	189	197	832
	%	4	7	42,7	22,7	23,7	100
4	N	4	38	349	157	284	832
	%	0,5	4,6	41,9	18,9	34,1	100
5	N	16	69	342	146	259	832
	%	1,9	8,3	41,1	17,5	31,1	100
6	N	18	61	369	192	192	832
	%	2,2	7,3	44,4	23,1	23,1	100
7	N	5	19	292	194	322	832
	%	0,6	2,3	35,1	23,3	38,7	100
8	N	7	13	303	159	350	832
	%	0,8	1,6	36,4	19,1	42,1	100
9	N	10	28	328	182	284	832
	%	1,2	3,4	39,4	21,9	34,1	100
10	N	5	50	351	174	252	832
	%	0,6	6	42,2	20,9	30,3	100
11	N	24	55	327	144	282	832
	%	2,9	6,6	39,3	17,3	33,9	100
12	N	8	38	265	193	328	832
	%	1	4,6	31,9	23,2	39,4	100
13	N	17	52	350	169	244	832
	%	2	6,3	42,1	20,3	29,3	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, “Öğretmen adayı ile etkili bir işbirliği sağlamalıdır” şeklinde ölçme aracının sekizinci sorusu olarak ifade edilen maddeye %42 oranında “tamamen katılıyorum” düzeyinde en yüksek oranlı katılım gerçekleşmiştir (Tablo 2). Yine aynı maddeye “katılıyorum (%19)”

ve “büyük ölçüde katılıyorum (%36.4)” düzeylerine ilişkin katılım oranları da dikkate alındığında, araştırmanın katılımcılarının neredeyse tamamı, uygulama öğretmeninin, öğretmen adayı ile etkili bir işbirliği sağlanması gerektiğini söyleyerek, süreçteki işbirliğinin niteliği ve önemine dikkat çekmişlerdir (Tablo 2).

Yine araştırmanın katılımcıların %39.4’ü “tamamen katılıyorum” düzeyi ve “katılıyorum” ile “büyük ölçüde katılıyorum” düzeyleriyle tüm katılımcıların aynı görüşte olduğu 12. Maddede, bir uygulama öğretmeni, “öğretmen adayına, ilk ders anlatımı öncesinde dikkat etmesi gereken noktalarda bilgi vermelidir” şeklindeki görüşleri (Tablo,2) öğretmen adayının ilk deneyiminin önemine dikkat çekmektedir. %48,2 oranında, “öğretmenlik uygulamalarının amacını bilmelidir” şeklinde betimlenen birinci maddeye, araştırmanın katılımcılarının neredeyse yarısı “katılıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir (tablo 2). Aynı maddeye ilişkin belirtilen görüş ise %35 oranında “tamamen katılıyorum” düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece öğretmenlik uygulamaları sürecinin amacının bilinmesinin de yeterlik kapsamında yer alması gerektiği vurgulanmıştır.

2. Uygulama Öğretmenlerinin “Öğretmen Adayına Mesleki Rehberlik Yapabilmesi” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 3. “Mesleki Rehberlik” Alt boyutuna İlişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

MESLEKİ REHBERLİK	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
14	N	13	47	395	158	219	832
	%	1,6	5,6	47,5	19	26,3	100
15	N	21	45	371	180	215	832
	%	2,5	5,4	44,6	21,6	25,8	100
16	N	24	46	386	178	198	832
	%	2,9	5,5	46,4	21,4	23,8	100
17	N	27	48	359	183	215	832
	%	3,2	5,8	43,1	22	25,8	100
18	N	3	9	243	145	432	832
	%	0,4	1,1	29,2	17,4	51,9	100
19	N	10	15	275	202	330	832
	%	1,2	1,8	33,1	24,3	39,7	100
20	N	10	32	294	198	298	832
	%	1,2	3,8	35,3	23,8	35,8	100
21	N	6	30	321	199	276	832
	%	0,7	3,6	38,6	23,9	33,2	100
22	N	6	43	344	188	251	832
	%	0,7	5,2	41,3	22,6	30,2	100
23	N	4	23	293	168	344	832
	%	0,5	2,8	35,2	20,2	41,3	100
24	N	6	24	298	180	324	832
	%	0,7	2,9	35,8	21,6	38,9	100
25	N	3	20	278	201	330	832
	%	0,4	2,4	33,4	24,2	39,7	100

“Mesleki Rehberlik” alt boyutunda yer alan 18. maddede bir uygulama öğretmeni “öğretmen adayını cesaretlendirmelidir” ifadesi %52 oranında “tamamen katılıyorum” düzeyinde frekans almıştır (Tablo 3). Bu durum, öğretmenlik uygulamaları sürecinde, öğretmen adayına sağlanması gereken psikolojik desteğin önemini ortaya koymaktadır. “Öğretmen adayı ile birlikte, örnek ders planları üzerinde çalışmalıdır” şeklinde ifade edilen 14. Madde ise %46 oranında “katılıyorum” düzeyi ile bu alt boyutun ikinci sırasında en fazla frekans alan maddelerinden biri olmuştur (Tablo3). Süreç içerisinde, dersi öğretmen adayı ile planlamanın önemi ve aynı zamanda, öğretmen adayının bir destek ile ne yapacağını bilmesi ile onun cesaretlendirebileceği düşünülmüştür. “Öğretmen adayının, fakültede öğrendiklerini sınıfta uygulamasına olanak sağlamalıdır” maddesi (23.madde) de %41 oranında “tamamen katılıyorum” düzeyinde yer almıştır (Tablo3). Bu durum, öğretmen adayına uygulama ortamlarında sağlanacak uygun ortamlar dahilinde, teorik bilgilerini ancak pratik süreçte kullanabileceklerini göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Tablo3 incelendiğinde, bir uygulama öğretmenin mesleki rehberlik boyutunda yer alan tüm maddelere ilişkin yeterli olmaları gerektiğinin gözlemlenmesinin yanında, bu yeterlilikler içinde de en çok öğretmen adayının öğretmenlik mesleğini başarabileceği yönünde onu motive etme yeterliliği üzerinde durulduğu görülmektedir.

3. Uygulama Öğretmenlerinin “Öğretmen Adayını Değerlendirmesi” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 4. “Değerlendirme” Alt boyutuna ilişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

DEĞERLEN- DİRME	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılmıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum	Toplam
26	N	5	25	287	155	360	832
	%	0,6	3	34,5	18,6	43,3	100
27	N	10	59	326	188	249	832
	%	1,2	7,1	39,2	22,6	29,9	100
28	N	2	14	271	155	390	832
	%	0,2	1,7	32,6	18,6	46,9	100
29	N	4	11	231	126	460	832
	%	0,5	1,3	27,8	15,1	55,3	100
30	N	3	27	341	173	288	832
	%	0,4	3,2	41	20,8	34,6	100
31	N	4	14	303	145	366	832
	%	0,5	1,7	36,4	17,4	44	100
32	N	2	19	309	184	318	832
	%	0,2	2,3	37,1	22,1	38,2	100
33	N	3	19	319	181	310	832
	%	0,4	2,3	38,3	21,8	37,3	100
34	N	17	31	319	152	313	832
	%	2	3,7	38,3	18,3	37,6	100
35	N	8	23	270	119	412	832
	%	1	2,8	32,5	14,3	49,5	100

Tablo 4’e göre, “değerlendirme” alt boyutunun en fazla frekans alan maddeleri “tamamen katılıyorum” düzeyinde, “öğretmen adayının performansını objektif olarak

değerlendirmelidir” (29.) maddesi, %55.3 oranında ve “öğretmen adayının yanlış ve hataları karşısında yargılayıcı bir tutum sergilemekten kaçınmalıdır” (35.) maddesi, %50 oranında frekans almıştır. Bu durum, öğretmen adayının uygulama sürecinde, nesnel bir yaklaşım ile değerlendirilmesini gerektirecek yeterliklere sahip olunması gerektiğini göstermektedir. Yine %47 oranında 28. Maddede yer alan ve “öğretmen adayına yöneltilen eleştirilere, yanıt verme fırsatı sağlamalıdır” şeklinde ifade edilen maddeye olan katılım, süreçte yer alması gereken demokratik ortamın önemini ortaya koymaktadır.

4. Uygulama Öğretmenlerinin “Sistematik Gözlem Yapabilmeleri” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 5. “Gözlem” Alt boyutuna ilişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

GÖZLEM	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
36	N	11	26	346	152	297	832
	%	1,3	3,1	41,6	18,3	35,7	100
37	N	6	23	364	200	239	832
	%	0,7	2,8	43,8	24	28,7	100
38	N	4	16	377	197	238	832
	%	0,5	1,9	45,2	23,7	28,6	100
39	N	9	54	361	174	234	832
	%	1,1	6,5	43,4	20,9	28,1	100
40	N	13	43	328	189	259	832
	%	1,6	5,2	39,4	22,7	31,1	100
41	N	44	93	332	172	191	832
	%	5,3	11,2	39,9	20,7	23	100
42	N	9	44	376	196	207	832
	%	1,1	5,3	45,3	23,6	24,9	100
43	N	7	26	371	185	243	832
	%	0,8	3,1	44,6	22,2	29,2	100
44	N	11	59	314	149	299	832
	%	1,3	7,1	37,7	17,9	35,9	100
45	N	3	50	361	194	224	832
	%	0,4	6	43,4	23,3	26,9	100
46	N	4	39	363	189	237	832
	%	0,5	4,7	43,6	22,7	28,5	100
47	N	6	27	363	177	259	832

	%	0,7	3,2	43,6	21,3	31,1	100
48	N	12	47	324	168	281	832
	%	1,4	5,6	38,9	20,2	33,8	100
49	N	13	57	375	193	194	832
	%	1,6	6,9	45,1	23,2	23,3	100
50	N	35	105	352	165	175	832
	%	4,2	12,6	42,3	19,8	21	100
51	N	8	57	357	167	243	832
	%	1	6,9	42,9	20,1	29,2	100
52	N	11	54	359	189	219	832
	%	1,3	6,5	43,1	22,7	26,3	100
53	N	17	43	323	189	260	832
	%	2	5,2	38,8	22,7	31,3	100

Ölçme aracının “gözlem” alt boyutunda en fazla frekans alan 38., 42. ve 43. maddeler hem “katılıyorum” ile aynı düzeylerde, hem de %45 ile aynı oranlarda frekans almışlardır (Tablo 5). Bu maddeler sırasıyla “Gözlem amaçlı kullanılan ölçme araçları hakkında bilgili olmalıdır” (38. madde), “Öğretmen adayı ile ilgili belirlenen davranışları gözlemlenmelidir” (42. madde) ve “gözlem sonuçlarını uygun bir şekilde kaydetmelidir” (43. madde) şeklinde ifade edilmiştir. Tablo 5’te gözlemlendiği üzere, söz konusu maddelere olan katılım düzeyi “orta” derecede olmasına karşın, bir uygulama öğretmenin sistematik gözlem yapabilme yeterliliğinin olması gerektiğinin üzerinde durulmuştur.

5. Uygulama Öğretmenlerinin “Yetişkin Eğitimi (Andragoji)” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 6. “Yetişkin Eğitimi” Alt boyutuna ilişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

YETİŞKİN EĞİTİMİ	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılmıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
54	N	9	43	352	174	254	832
	%	1,1	5,2	42,3	20,9	30,5	100
55	N	6	20	313	177	316	832
	%	0,7	2,4	37,6	21,3	38	100
56	N	13	38	344	179	258	832
	%	1,6	4,6	41,3	21,5	31	100
57	N	7	19	354	209	243	832
	%	0,8	2,3	42,5	25,1	29,2	100
58	N	5	15	306	199	307	832
	%	0,6	1,8	36,8	23,9	36,9	100
59	N	4	17	312	190	309	832
	%	0,5	2	37,5	22,8	37,1	100
60	N	2	14	259	171	386	832
	%	0,2	1,7	31,1	20,6	46,4	100

Araştırmanın katılımcıları, %46.4 oranında “tamamen katılıyorum” düzeyinde, ölçme aracının 60. maddesi olan ve uygulama öğretmenleri, “Öğretmen adayını, başarabileceği yönünde motive etmelidir” maddesini ön plana çıkarmıştır (Tablo 6). Bu durum, öğretmen adayına, öğretme ortamlarına ilişkin temel güven duygusu oluşturması açısından oldukça önemlidir. “Yetişkin eğitiminin özelliklerini bilmelidir” şeklinde ifade edilen 54. madde ile “öğretmen adayının, öğretmenlik mesleğine ilişkin gereksinimlerini belirlemelidir” olarak ifade edilen 57. madde %42’şer oranlarında “katılıyorum” düzeylerinde betimlemiştir (Tablo 6). Böylece, araştırmanın katılımcıları, “yetişkin eğitimi” alt boyutunda yer alan yedi maddeden en fazla 54. ve 57 maddelerde ifade edilen yeterliklere, bir uygulama öğretmenin “orta” düzeyde sahip olması gerektiğini söylemişlerdir.

6. Uygulama Öğretmenlerinin “Sınıflarını Yönetmeleri” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 7. “Sınıf Yönetimi” Alt boyutuna İlişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

SINIF YÖNETİMİ	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
61	N	9	21	313	182	307	832
	%	1,1	2,5	37,6	21,9	36,9	100
62	N	5	21	303	194	309	832
	%	0,6	2,5	36,4	23,3	37,1	100
63	N	2	16	285	178	351	832
	%	0,2	1,9	34,3	21,4	42,2	100
64	N	4	17	295	202	314	832
	%	0,5	2	35,5	24,3	37,7	100
65	N	2	16	298	191	325	832
	%	0,2	1,9	35,8	23	39,1	100
66	N	2	12	305	187	326	832
	%	0,2	1,4	36,7	22,5	39,2	100
67	N	2	19	302	165	344	832
	%	0,2	2,3	36,3	19,8	41,3	100
68	N	3	17	276	122	414	832
	%	0,4	2	33,2	14,7	49,8	100
69	N	11	31	282	150	358	832
	%	1,3	3,7	33,9	18	43	100
70	N	1	19	303	172	337	832
	%	0,1	2,3	36,4	20,7	40,5	100
71	N	2	6	274	164	386	832
	%	0,2	0,7	32,9	19,7	46,4	100
72	N	2	11	262	159	398	832
	%	0,2	1,3	31,5	19,1	47,8	100

Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği’nin, sınıf yönetimi alt boyutunun en fazla frekans alan 68. maddesine “tamamen katılıyorum” düzeyinde ve % 50 oranında bir uygulama öğretmeni “sınıfta, demokratik disiplin anlayışını uygulamalıdır” şeklinde katılım sağlanmıştır (Tablo 7). İlgili tablo incelendiğinde, uygulama öğretmenlerinin sınıf yönetimi süreçlerindeki yeterliklerinin tam olması ve aynı zamanda demokratik bir disiplin anlayışı içerisinde olmaları gerektiği belirtilmiştir.

Yine “tamamen katılıyorum” düzeylerinde yer alan ve 71. madde olan “ öğrencilerini nasıl güdüleyeceğini bilmelidir” %46.4, 72. madde olan ve % 48 oranında frekans alan “sınıfta etkili öğrenmeyi gerçekleştirecek ortamı oluşturmalıdır” şeklinde ifade edilen

maddeler konusunda, bir uygulama öğretmenin daha yeterli olması gerektiği düşünülmüştür. Yetişkin eğitimi alt boyutunda olduğu gibi sınıf yönetimi alt boyutunda da, “motivasyon” değişkeni üzerinde durulmuştur. Söz konusu vurgulamalardan, öğrenene, öğrenme birimine ilişkin ihtiyaç duymayı sağlamanın önemi anlaşılmaktadır. Böylece, uygulama öğretmenlerinin, güdülemeye ilişkin yeterliklerinin öncelikle olması gerektiği anlaşılmaktadır.

7. Uygulama Öğretmenlerinin “Öğretmen Adayları İle Olan İletişimleri” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 8. “Etkili İletişim” Alt boyutuna ilişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

ETKİLİ İLETİŞİM	N/%	Hiç Katılımı Yorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
73	N	2	13	313	205	299	832
	%	0,2	1,6	37,6	24,6	35,9	100
74	N	2	12	283	194	341	832
	%	0,2	1,4	34	23,3	41	100
75	N	2	8	286	198	338	832
	%	0,2	1	34,4	23,8	40,6	100
76	N	4	28	296	196	308	832
	%	0,5	3,4	35,6	23,6	37	100
77	N	2	13	238	184	395	832
	%	0,2	1,6	28,6	22,1	47,5	100
78	N	2	19	251	173	387	832
	%	0,2	2,3	30,2	20,8	46,5	100
79	N	1	15	288	189	339	832
	%	0,1	1,8	34,6	22,7	40,7	100
80	N	1	11	282	155	383	832
	%	0,1	1,3	33,9	18,6	46	100
81	N	4	19	230	164	415	832
	%	0,5	2,3	27,6	19,7	49,9	100
82	N	2	7	232	139	452	832
	%	0,2	0,8	27,9	16,7	54,3	100

Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeğinin etkili iletişim alt boyutunun en fazla frekans alan (%54.3) maddesi “tamamen katılıyorum” düzeyinde, bir uygulama öğretmeni “empati kurabilmelidir” olmuştur (82. madde). “Bireyleri koşulsuz olarak değerli görmelidir” maddesi de %48 oranında ve “tamamen katılıyorum” düzeyi ile söz konusu alt boyutta ikinci sırada yer almıştır (Tablo 8). Araştırmanın katılımcıları, bir uygulama öğretmenin, hümanist eğitimin ilkelerinden olan empati ve koşulsuz kabul değişkenleri konusunda yeterli olması gerektiğini söylemişlerdir. Böylece, öğrenme ve öğretme süreçlerinin hedef kitlesi olan birey’e olan yaklaşımın, insancıl eğitim ilkelerine dayalı olması gerektiği sonucuna da ulaşılmaktadır.

Yine Tablo 8’e göre, “beden dilini etkili olarak kullanabilmelidir” maddesi “tamamen katılıyorum” düzeyi ve %48 oranında katılım ile bir uygulama öğretmenin beden dilini kullanabilmesi konusunda diğer maddelere göre daha yeterli olunması gerektiği düşünülmektedir. İletişim sürecinde beden dili etkisinin %60 oranında olduğu ve öğrenme ortamlarında öğrenenin, öğretmenin beden dili değişkenine göre, öğrenme ortamına ilişkin aidiyet duygusu oluşturduğu düşünüldüğünde, araştırmanın katılımcılarının söz konusu yeterliğe yükledikleri anlam oldukça değerli görülmektedir.

8. Uygulama Öğretmenlerinin “Öğretmen Adaylarına Geribildirim Vermeleri” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo 9. “Geribildirim” Alt boyutuna ilişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

GERİ BİLDİRİM	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
83	N	3	17	274	161	377	832
	%	0,4	2	32,9	19,4	45,3	100
84	N	6	32	309	172	313	832
	%	0,7	3,8	37,1	20,7	37,6	100
85	N	3	15	290	183	341	832
	%	0,4	1,8	34,9	22	41	100
86	N	3	8	286	167	368	832
	%	0,4	1	34,4	20,1	44,2	100
87	N	9	46	282	137	358	832
	%	1,1	5,5	33,9	16,5	43	100
88	N	7	25	307	170	323	832
	%	0,8	3	36,9	20,4	38,8	100

Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği’ningeribildirim alt boyutunun en fazla frekans alan (%45) ve “tamamen katılıyorum” düzeyinde yer alan “öğretmen adayını, tüm süreci dikkate alarak değerlendirmelidir” şeklinde ifade edilen 83. maddesi olmuştur (Tablo,9). Bu sonuç, aynı zamanda araştırmancının katılımcılarının yarısına yakınının “tamamen katılıyorum“ ve “katılıyorum ve büyük ölçüde katılıyorum” düzeyleri de dikkate alındığında katılımcıların neredeyse tamamının, süreç değerlendirme konusunda istedik bir farkındalığa sahip oldukları görülmektedir.“Öğretmen adayına, yerinde ve doğru önerilerde bulunmalıdır” şeklinde ifade edilen 86. maddeye katılım oranı ise %44 ile “tamamen katılıyorum” düzeyinde olmuştur (Tablo, 9). Öğretmen adayına sağlanan geribildirim, yer ve zamanına ilişkin bir hassasiyetin olması gerektiği ve bu geribildirimde objektif olunması gerektiği üzerinde durulmuştur.

Yine %43 oranında ve “tamamen katılıyorum” düzeyinde yer alan “öğretmen adayına doğrudan akıl vermektan kaçınılmalıdır” şeklinde ifade edilen 87. madde, söz konusu alt boyutun üçüncü sırasında yer almıştır (Tablo,9). Bu maddeye olan katılımdan, uygulama öğretmenlerinin, öğretmen adaylarına nasihat vermemeleri gerektiği anlaşılmalıdır. Nasihatlerin, bireysel deneyimlere dayalı olduğu ve objektif bir değerlendirme sürecinden uzaklaştırdığı dikkate alındığında elde edilen sonucun değerli olduğu anlaşılmaktadır.

9. Uygulama Öğretmenlerinin “kişisel özellikleri” Bakımından Yeterlikleri Hangi Düzeyde Olmalıdır? Sorusuna İlişkin Bulgular

Tablo10. “Kişisel Özellikler” Alt Boyutuna İlişkin Sıklık Çözümlemesi ve Yüzde Oranları

KİŞİSEL ÖZELLİKLER	N/%	Hiç Katılmıyorum	Çok Az Katılıyorum	Katılıyorum	Büyük Ölçüde Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam
89	N	6	8	276	173	369	832
	%	0,7	1	33,2	20,8	44,4	100
90	N	33	69	264	135	331	832
	%	4	8,3	31,7	16,2	39,8	100
91	N	1	15	235	110	471	832
	%	0,1	1,8	28,2	13,2	56,6	100
92	N	8	20	250	120	434	832
	%	1	2,4	30	14,4	52,2	100

93	N	4	13	224	107	484	832
	%	0,5	1,6	26,9	12,9	58,2	100
94	N	3	11	225	122	471	832
	%	0,4	1,3	27	14,7	56,6	100
95	N	3	16	244	136	433	832
	%	0,4	1,9	29,3	16,3	52	100
96	N	3	15	270	155	389	832
	%	0,4	1,8	32,5	18,6	46,8	100
97	N	4	13	268	155	392	832
	%	0,5	1,6	32,2	18,6	47,1	100
98	N	5	23	274	157	373	832
	%	0,6	2,8	32,9	18,9	44,8	100
99	N	1	7	233	126	465	832
	%	0,1	0,8	28	15,1	55,9	100
100	N	2	12	261	129	428	832
	%	0,2	1,4	31,4	15,5	51,4	100

Araştırmanın katılımcılarının %58' i “tamamen katılıyorum” düzeyi ile bir uygulama öğretmenin, “kullandığı dil, ifade biçimi ve giyimi ile öğretmen adayına örnek olmalıdır” maddesi, uygulama öğretmenin bir bütün olarak nasıl algılandığını göstermesi açısından oldukça önemlidir.

Uygulama öğretmeni, “uygulama öğretmeni olmaya istekli olmalıdır” maddesi (91.madde) %57 oranında ve “tamamen katılıyorum” düzeyinde ikinci sırada katılım yoğunluğu ile yer almıştır (Tablo,10). Uygulama öğretmenliğinin, ayrı bir meslek dalı olmadığı, gerçekleştirilen öğretmenlik mesleğinin yanında ek bir görev olarak üstlenilen bir sorumluluk olduğu gerçeği göz önünde bulundurulduğunda “gönüllülük ya da isteklilik” değişkeni, söz konusu sorumluluğun yerine getirilmesinde oldukça önemlidir.

Bu alt boyutun, %56 aynı frekans ve “tamamen katılıyorum” düzeyi ile katılımın gerçekleştiği iki ayrı madde yer almaktadır. Bu maddeler 94 ve 99. sıralarda yer almışlardır. Bu maddelerde, uygulama öğretmenlerinin özveri ve anlayış değişkenleri konusunda yeterli olmaları gerektiği söylenmiştir (Tablo,10). Uygulama öğretmenliği sürecinde, yukarıda değinildiği üzere “gönüllülük” esas dikkate alındığında, devamında uygulama öğretmeni hem özverili hem de anlayışlı olacaktır.

4. SONUÇ

Araştırmaya katılan uygulama öğretmenleri, ölçme aracının dokuz alt boyutunda yer alan yeterliklerin, bir uygulama öğretmeninde bulunması gerektiğini söylemişlerdir. Söz konusu görüşe katılım düzeyi genellikle “gerekli” düzeyde gerçekleşmiştir (Tablo 11). Yeterlik alanlarının kendi arasında değerlendirildiği Tablo 11 de, ilk üç sırada yer alan yeterlik alanının sonuçları ele alınmıştır. Buna göre en fazla “gerekli” olduğu düşünülen “yetişkin eğitimi” (%74) alt boyutu birinci sırada yer almaktadır (Tablo,11). Söz konusu alt boyuta “çok gerekli” düzeyde olan katılım (%20) eklendiğinde, ölçme aracının neredeyse yüzde yüz frekans aldığı alt boyut “yetişkin eğitimi” olmuştur. Öğretmen adaylarının birer yetişkin olduğu ve ilkokullarda görev yapmakta olan uygulama öğretmenlerinin de gerçek müşterilerinin çocuk olduğu düşünüldüğünde, yetişkin eğitimi alt boyutunun ön plana çıkması şaşırtıcı olmamalıdır. Çünkü pedagojik ve andragojik yaklaşım ve eğitim ilkeleri birbirinden oldukça farklıdır. Yetişkin olan öğretmen adayına pedagojik olarak yaklaşıldığında uygulama öğretmeni-öğretmen adayı arasında iletişim sorunları ortaya çıkabilmektedir. Çünkü yetişkin eğitimi olan andragoji, çocuk eğitimi biliminden ayrı yaklaşım ve uygulamaları gerektirmektedir (Henschke,1998).

Tablo 11. Uygulama Öğretmeni Yeterlik Ölçeğinin Alt Boyutlarına İlişkin Sıklık Çözümlemesi

YETERLİLİK ALANLARI	N/%	Az Gerekli	Gerekli	Çok Gerekli
ÖĞRETMENLİK UYGULAMALARINAHAZIRLIK	N	148	528	156
	%	17,8	63,5	18,8
MESLEKİ REHBERLİK	N	146	510	176
	%	17,5	61,3	21,2
DEĞERLENDİRME	N	173	495	164
	%	20,8	59,5	19,7
GÖZLEM	N	116	550	166
	%	13,9	66,1	20
YETİŞKİN EĞİTİMİ	N	51	616	165
	%	6,1	74	19,8
SINIF YÖNETİMİ	N	204	453	375
	%	24,5	54,5	21
ETKİLİ İLETİŞİM	N	184	449	199
	%	22,1	54	23,9
GERİBİLDİRİM	N	196	444	192
	%	23,6	53,4	23,1
KİŞİSEL ÖZELLİKLER	N	178	523	131
	%	21,4	62,9	15,7

Araştırmanı katılımcıları, ölçme aracının “gözlem” alt boyutunu ikinci sırada ve %66 oranında gerekli görmüşlerdir (Tablo,11). Bu alt boyut, sistematik gözlem süreci ile ilgili değişkenleri içermektedir. Gözlem, uygulama öğretmenin hem kendi sınıf içi ve dışı süreçlerini gözlemlemesi hem de öğretmen adayını objektif olarak değerlendirip rehberlik yapabilmesi için oldukça önemlidir. Çünkü gözlem, düşünmenin başlangıcı ve alt süreçleridir ve aynı zamanda düşünmenin de sonucudur (Eggen; Kauchak,1994, Akt.Selçuk, 2000).

Ölçme aracının dokuz alt boyutundan üçüncü sırada gerekli yeterlilik alanı olarak gösterilen “öğretmenlik uygulamalarına hazırlık” alt boyutu olmuştur. Bu alt boyutun maddeleri, uygulama süreci başlamadan önce uygulama öğretmenlerine eğitim fakültelerince sunulması gereken seminer ve öğretmen adayı ile uygulama öncesi birlikte planlayacakları yaşantıları içermektedir. Bu alt boyuta verilen önem göz ardı edilmemelidir. Uygulama öncesi, uygulama sürecine yönelik yapılan her türlü hazırlık ve buna bağlı olarak sağlanan farkındalık, öğretmenlik uygulamaları sürecinin niteliğini doğrudan artırmaya yönelik olacaktır. Bu nedenle, öğretmenlik uygulamaları süreci başlamadan önce, öğretmen adayları ve uygulama öğretmenlerine sürece hazırlığı gerektirecek yeterlik eğitimine, yönerge ve süreye ihtiyaç duyulmaktadır. Uygulamaya hazırlık (MEB/Yönerge,2012) yönergede belirtilmiş olmasına karşın, bu hazırlık kapsamında uygulama öğretmenlerinden söz edilmediği gibi hazırlığın kimlerle nasıl gerçekleştirileceği açıklanması da bulunmamaktadır.

5. ÖNERİLER

Ülkemizde, günümüze kadar öğretmenlik uygulamaları süreci ile ilgili birçok araştırma yapılmış ve süreçle ilgili problemler dile getirilmiştir. Fakat sürecin sonucunun etkili olmasını sağlayan en önemli değişken olan uygulama öğretmenlerinin, görev, rol, sorumluluk ve yeterlikleri ile ilgili somut öneriler içeren yeterli nicelikte araştırma bulunmamaktadır. Bu nedenle söz konusu araştırma ile ülkenin her bölgesinden elde edilen sonuç, yaptırım gücü olan kurum ve kuruluşlar

tarafından dikkate alınmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Eğitim Fakülteleri işbirliği kapsamında, tarafların “uygulama öğretmenliği” yeterliliklerine gereken önemi vermeleri gerekmektedir. Halen uygulanmakta olan ve uygulama öğretmenlerine, uygulama süreci ile ilgili farkındalık kazandırmayı amaçlayan Fakülte-Okul İşbirliği (1998) kılavuzunda yer alan üç günlük kurs programı planlanmış olmasına karşın bu kılavuzdan yeterince yararlanılmadığı (Yalın Uçar, 2013) sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, bu araştırma sonucunda elde edilen yeterlilik alanlarının alt boyutları dikkate alınarak, modüler eğitim programlaması yaklaşımı ile hizmet içi eğitim programları geliştirilebilir. Hatta uygulama öğretmenliği yüksek lisans programlarının açılmasını talep eden (Yalın Uçar,2008b) uygulama öğretmenlerine yönelik geliştirilen olası eğitim programlarının ders içeriğinin oluşturulması sürecinde, Uygulama Öğretmeni Yeterlilik Ölçeği’nden elde edilen sonuçlar, eğitim programının ihtiyaç analizi olarak düşünülüp, kullanılabilir.

Uygulama Öğretmenlerine, uygulama öğretmenliği yeterliliği kazandırılmalıdır. Kendisini, öğretmen adayına yapacağı rehberlik konusunda yeterli gören uygulama öğretmenin, teorik bilgisini pratiğe dönüştürmeye çalışan öğretmen adayının da yeterli bir öğretmen adayının yetiştirilmesi sürecine olan katkısı, azımsanmayacak ölçüdedir.

Kaynakça

- Connie, B; Others. (1995). *Iowa Community College Induction/Mentoring (CCIM) Program*. Texas, Iowa State University; Austin.
- Coulon, S. C. (2000). The Impact of Cooperating Teachers' Task Statements on Student Teachers' Pedagoji Behaviors. *College Student Journal*, 34 (2).
- Fakülte- Okul İşbirliği (1998). *YÖK/dünya bankası milli eğitimi geliştirme projesi hizmet öncesi öğretmen eğitimi*. Ankara.
- Henschke, J. (1998). In Memoriam: Malcolm S.Knowles, *Adult Learning*, Winter, 97-98, Vol.9,2-5.
- KAY, R. S. (1990). A Definition for Self- Reliance. In T.M. Bey and C.T Holmes *Mentoring: Developing Successful New Teachers*. Virginia: Association of Teacher Educators.
- Kiraz, E (2003). Uygulama öğretmeni yeterlik ölçeği: ölçü aracı geliştirme örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, cilt1/sayı 4, sayfa: 387-400
- Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Öğretim Kurumlarında Yapacakları Öğretmenlik Uygulamasına İlişkin Yönerge (2012). *Tebliğler Dergisi Ekim 1998/2493 Ek ve Değişiklikler*.
- Özyürek, M (2008). Nitelikli öğretmen yetiştirmede sorunlar ve çözümler: Özel eğitim örneği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Bahar, 6(2), 189-226.
- Phillips and Others (2000). *Education*, 00.131172, Fal, Vol. 121, Issue 1, 177-185.
- Selçuk, Z. (2000). *Okul deneyimi ve uygulama. Öğretmen ve öğrenci davranışlarının gözlenmesi*. Nobel Yayın Dağıtım Ltd., Ankara.
- Sümbül A.M. ve Arslan C. (2013). Öğretmen yeterlik ölçeğinin geliştirilmesi üzerine bir araştırma. http://sbd.ogu.edu.tr/makaleler/7_2_Makale_10.pdf adresinden 10 Ekim 2013 tarihinde edinilmiştir.
- Yalın Uçar, M (2013). Uygulama öğretmenlerinin eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliği kurs programına ilişkin görüşleri. *Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt:11, Sayı,2, Ağustos 2013.
- Yalın Uçar, M. (2008b). *Sınıf öğretmenlerinin hizmet öncesi eğitiminde yer alan staj uygulamalarının değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış EARGED projesi, MEB, Protokol, 2006/1, 2007.